

ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
นักธรรมชั้นตรี - โท - เอก
พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ปัญหาและเฉลยข้อสอบ นักธรรมชั้นตรี - โท - เอก

พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดมಹามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร
ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๔๓๐๐, ๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑-๒ โทรสาร. ๐ ๒๖๒๙ ๒๑๔๒

Website : www.gongtham.net

Email : mgth.data@gmail.com

Line : @gongtham

เรื่อง ปัญหาและเฉลยข้อสอบนักธรรมชั้นตรี-โท-เอก พ.ศ. ๒๕๖๒

พิมพ์ครั้งแรก : วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

จำนวน : ๔,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์ : สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดมหาภูมิราชวิทยาลัย
หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๔๓๐๐, ๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑-๒
โทรสาร. ๐-๒๖๒๙-๒๑๔๒

ที่ปรึกษา

สมเด็จพระวันรัต

วัดบวรนิเวศวิหาร

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ตรวจต้นฉบับและพิสูจน์อักษร :

พระเทพเจติยาจารย์

วัดโสมนัสวิหาร

พระราชสารสุธี

วัดตรีทศเทพ

พระสุธีรัตนภรณ์

วัดสุทัศน์เทพวราราม

พระมงคลเมธาวัฒน์

วัดนรนาถสุนทริการาม

พิมพ์ / รูปเล่ม:

พระราชมงคลเมธี

วัดสัมพันธวงศ์

พระครูพิพิธวรกิจจาทร

วัดระฆังโฆสิตาราม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาภูมิราชวิทยาลัย

ตั้งอยู่เลขที่ 129 หมู่ 3 ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ 0-2800-2373-4

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง
วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง นักธรรมชั้นตรี
พุทธศักราช ๒๕๖๒
วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงนักธรรมชั้นตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารถนากับท่านทั้งหลายตามสมควร

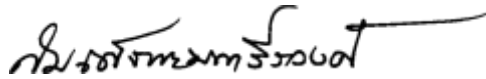
พระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองสืบเนื่องถึงปัจจุบัน ด้วยความที่บูรพาจารย์และบรรพบุรุษ ได้ศึกษาและประพฤติปฏิบัติมาตามลำดับ

บรรพชิตก็ดี คฤหัสถ์ก็ตาม หากได้ปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกที่ดี กล่าวคือ ตั้งใจศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในพระธรรมวินัย ประพฤติดีปฏิบัติชอบตามคำสั่งสอนนั้น และช่วยกันเผยแผ่แนะนำให้ผู้อื่นได้ตั้งอยู่ในสัมมาปฏิบัติ จึงนับเป็นผู้ร่วมมออบมรดกธรรมให้อนุชนคนรุ่นหลัง ทั้งเป็นปัจจัยอันสำคัญที่จะสร้างความสุขความเจริญแก่ตนและครอบครัว อำนวยคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

ท่านผู้เป็นพระนวกภูมิ มีศรัทธาเข้ามาบรรพชาอุปสมบทในพระศาสนา เป็นศาสนทายาท สืบอายุพระพุทธศาสนา ได้ศึกษาเล่าเรียนมาตลอดพรรษกาลนี้ ทั้งปฏิบัติตนเต็มกำลังความสามารถแล้ว จักเป็นฐานพัฒนาตนให้มีคุณความดีเพิ่มขึ้น แม้เมื่อลาสิกขาแล้ว ควรจักหาความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติม และประพฤติตนให้สมกับที่ได้บวชเรียนมาตลอดไตรมาส

การสอบธรรมสนามหลวงในครั้งนี้ จึงเป็นอีควาระหนึ่งที่จะทดสอบความรู้ความเข้าใจของท่านทั้งหลาย เพื่อให้มั่นใจในความพร้อมที่จะร่วมกันชำระพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนสืบไป

ขออนุโมทนาขอบคุณต่อท่านประธานอำนวยการ กรรมการกำกับห้องสอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้ช่วยกันสนับสนุนการเรียนการสอนพระธรรมวินัย และได้ช่วยกันจัดสอบธรรมสนามหลวงด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรมในครั้งนี้ ขออนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลกรรมที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจบำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ทุกท่าน ถึงความงอกงามไม่เพทุบายในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสบความเจริญรุ่งเรืองตลอดอนินตยกาล เทอญ.

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง
วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง นักธรรมชั้นโทและเอก
พุทธศักราช ๒๕๖๒
วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

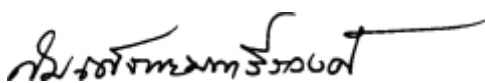
ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า คือผู้ก่อปรด้วยคุณสมบัติของความเป็นผู้ปฏิบัติดีงาม ปฏิบัติถูกต้อง ปฏิบัติเพื่อธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์ ปฏิบัติสมควร เป็นเนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ ควรแก่การรับทักษิณาทาน และเป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรกระทำอัญชลี ท่านทั้งหลายที่เข้าสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก ล้วนเป็นบรรพชิตในพระพุทธศาสนา ย่อมมีหน้าที่ที่จะพัฒนาตนให้พร้อมด้วยองค์คุณแห่งความนับเนื่องในสังฆรัตนะ อย่างไรก็ดี การจะเป็นผู้เจริญพร้อมด้วยสังฆคุณ ไม่อาจเป็นไปได้หากปราศจากความรู้ ความเข้าใจแจ่มกระจ่างในพระธรรมวินัย การที่ท่านทั้งหลายตั้งใจศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม และเข้ามาสอบโดยพร้อมเพรียงกันในวันนี้ เป็นนิมิตหมายอันประเสริฐของคณะสงฆ์ไทย ที่จะต้องมีพระภิกษุสามเณรผู้มีปัญญาสอดส่องรอบรู้พระธรรมวินัยเพิ่มพูนขึ้นเป็นลำดับ จะได้ช่วยกันประคับประคองสนองภารธุระ ทำหน้าที่เผยแผ่พระบวรพุทธศาสนาให้จรจายไป เป็นประโยชน์แก่อกุลแถมหาชนทั้งหลาย

ด้วยความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงตามหลักการซึ่งบูรพาจารย์ได้ประทาน
และมอบไว้เป็นมรดกตกทอดสืบมาตราบจนปัจจุบัน

สมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ พระราชทาน
พระบรมราชูปถัมภ์แก่การศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ ด้วยพระราช
ศรัทธาอันมั่นคงในพระรัตนตรัย ตราบกระทั่งถึงรัชกาลปัจจุบัน สมเด็จพระบวรราช
พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงปฎิญาณพระองค์
เป็นพุทธศาสนูปถัมภก ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดพระบรมราชปณิธาน
ด้านการพระศาสนาสืบมาจากสมเด็จพระบรมราชบูรพการี ควรที่เราทั้งหลาย
จักได้ร่วมกันสนองพระราชประสงค์ในการธำรงพระพุทธศาสนาให้บริสุทธิ์
มั่นคงและรุ่งเรืองด้วยแสงสว่างทางปัญญา จงตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและ
ปฏิบัติตนอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดตลอดไป

ขออนุโมทนากุศลเจริยาที่ท่านประธานอำนวยการ กรรมการกำกับ
ห้องสอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้บำเพ็ญเพื่อให้การสอบธรรม
สนามหลวงเป็นไปโดยเรียบร้อยราบรื่นและสุจริต ขอตั้งกัลยาณจิตอำนวยการ
ให้นักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวง และทุกท่านที่ประชุมอยู่ ณ ที่นี้ บรรลุถึง
ความเจริญรุ่งเรืองในพระธรรมวินัยยิ่งๆ ขึ้นไป เทอญ.

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วิธีตรวจในสนามหลวง

ขอประกาศแก่กรรมการทั้งหลายทราบทั่วกัน

การตรวจประโยคธรรม และธรรมศึกษาของสนามหลวง ความประสงค์ เพื่อทราบความรู้ของนักเรียนตามความเป็นจริง เป็นทางให้ผู้ศึกษาเจริญในวิทยาการ และจริยสมบัติสืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

ปัญหาที่ออกสอบ สนามหลวงแผนกธรรมได้รวบรวมขึ้นจากข้อสอบของพระกรรมการหลายรูป มีกรรมการตรวจพิเศษคัดเลือกอีกชั้นหนึ่ง ถ้ามความจำบ้างความเข้าใจบ้าง ความคิดบ้าง การตรวจต้องถือแนวนี้เป็นเกณฑ์ตรวจคำถามที่ถามความจำต้องตอบให้ตรงตามแบบและอาจเหมือนกันได้หมดทุกคนที่ถามความเข้าใจในทางที่ถูกมีได้อย่างเดียว แต่โวหารอาจต่างกัน ที่ถามความคิดเหตุผลย่อมมีได้คนละอย่างตามความคิดของแต่ละคน นี่เป็นประมาณในการตอบ คำเฉลยนั้น เป็นเพียงแนวทางให้กรรมการได้ถือเป็นเกณฑ์ในการตรวจ ได้สะดวกเป็นเพียงมติหนึ่ง ที่อาศัยหลักเป็นสำคัญ จะเกณฑ์ให้นักเรียนตอบตรงกันทุกข้อคงเป็นไปไม่ได้ เว้นไว้แต่ใจความสำคัญเท่านั้น ส่วนข้อสอบ ของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นเรียงความแก่กระทู้ธรรม ปัญหาที่ออกสอบเป็นแบบปรนัย คือเลือกคำตอบที่ออกมาแล้วในแต่ละข้อแต่ต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดในแต่ละข้อ ซึ่งมีที่ถูกที่สุดเพียงข้อละคำตอบเดียวนักเรียนจะต้องเลือกตอบข้อที่ถูกเท่านั้น เลือกตอบผิดเป็นไม่ได้คะแนน เป็นการถามทั้งความรู้ ความเข้าใจ ความจำ และความคิดไปในตัวด้วย

การตรวจก็เพื่อจะรู้ว่านักเรียนมีความรู้หลักธรรมวินัย ควรแก่การดำรง พระศาสนาหรือไม่ควรได้เป็นได้ ควรตกเป็นตก อย่างนี้เป็นทางเจริญวิทยาการ ของผู้ศึกษาต่อไป

ผู้ตรวจพึงตั้งใจอยู่ในมัชฌิมาตฺถุเบกขาวางตนเป็นกลาง ถือความจริง เป็นหลักสูงกว่าตามถูก ผิดว่าตามผิด ไม่ควรถืออคติอันทำให้เสียความเที่ยงธรรม มุ่งทำกิจพระศาสนาสงเคราะห์กุลบุตรให้ได้ความเสมอภาคทั่วหน้ากัน

ท่านทั้งหลายได้รับอาราธนามาเป็นกรรมการนั้น คือเป็นผู้ที่ สนามหลวงเห็นแล้วว่าทรงคุณธรรม ควรแก่ฐานะสมควรจะยกย่องให้เป็น ผู้ตรวจความรู้ของนักเรียนได้ ขอท่านจงเคารพต่อความเป็นธรรม เพื่อความ เสมอภาคแก่นักเรียนทั้งหลาย ถ้าคณะกรรมการกองใดหรือผู้ใดมีมติไม่ลงกัน หรือขัดข้องอย่างใด หากตกลงกันไม่ได้ ให้หารือประธานในที่นั้นให้ท่าน ชี้ขาด และพึงปฏิบัติตามโดยธรรม

อนึ่งนักเรียนบางคนบางสำนักอยากได้จนเกินพอดี ถึงกับทำผิด ระเบียบของสนามหลวง ลืมคิดถึงตนว่าเรียนธรรมสอบธรรมเป็นนักธรรม ขอให้กรรมการทั้งหลายช่วยสอดส่องตรวจตรากำกับไปด้วย ลักษณะของ ใบตอบที่ ส่อทุจริตดังนี้

๑. ฉบับเดียวกัน ลายมือไม่เหมือนกัน หรือวันต้นอย่างหนึ่ง วันหลังอย่างหนึ่ง ซึ่งส่อว่าเป็นคนละคนเหล่านี้แปลว่าคนอื่นทำให้

๒. คำตอบที่ต้องเรียงคำพูดมากๆ เหมือนกับฉบับอื่นอันส่อว่า ไม่ใช่ความจำ ความรู้อันเป็นสำนวนของตนนี้ แปลว่าดูคำตอบของคนอื่น หรือให้คนอื่นดูคำตอบ

๓. ตอบโดยทำนองอย่างเขียนคำบอกเหมือนกันจริงๆ เช่น ผิดเหมือนกัน ถูกเหมือนกัน แก้เหมือนกันขีดฆ่าเหมือนกัน ตกข้อความ เหมือนกัน นี้แสดงว่า มีผู้บอกให้ตอบ

๔. ถ้าเห็นว่าทุจริตอย่างใดอย่างหนึ่งจงลงเลข ๐ นำเสนอประธาน กรรมการเก็บรวบรวมไว้กับใบตอบคนเดียวกัน เพื่อเป็นหลักฐาน

วิธีตรวจประโยคกรรมสนามหลวง

๑. วิธีตรวจนี้เป็นวิธีตรวจให้คะแนน คะแนนเต็มแต่ละข้อมี ๑๐ คะแนน
๒. การจะตรวจให้คะแนนเต็มหรือไม่ ให้กรรมการพิจารณาเห็นตามสมควร ถ้าไม่ถูกเลยให้ลงเลข ๐
๓. ข้อใหญ่ที่มีข้อย่อยให้ลงคะแนนที่ข้อย่อยแต่ละข้อ แล้วรวมคะแนนไว้ ที่เลขหัวข้อใหญ่นั้นๆ เมื่อตรวจข้อย่อยครบในแต่ละข้อย่อยใหญ่ให้รวมคะแนนไว้คราวหนึ่ง แล้วเขียนเลขจำนวนคะแนนที่ได้เฉพาะข้อนั้นๆ ไว้ที่เลขหัวข้อ ของข้อนั้นๆ
๔. เมื่อตรวจครบทั้ง ๑๐ ข้อแล้วให้รวมคะแนนทั้งหมด (๑๐ ข้อ) แล้วเขียนไว้ที่มุมขวาด้านบนทุกฉบับ
๕. ตรวจเสร็จแล้วให้ลงชื่อกำกับไว้ที่มุมซ้ายมือด้านบนทุกฉบับ และฉบับแรกของแต่ละปีให้ลงชื่อโดยเขียนตัวบรรจงทุกปี
๖. เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นกระทั่ง ข้อสอบแต่ละวิชา มี ๕๐ ข้อๆ ละ ๒ คะแนน ให้ตรวจไปตามใบเฉลยฉบับที่เฉลยไว้ให้ตรวจแต่ละฉบับแล้วให้นับข้อรวมคะแนนและปฏิบัติเช่นเดียวกับ ข้อ ๕
๗. ในกรณีที่นักเรียนธรรมศึกษาจากบาทลงในช่องคำตอบในข้อเดียวกันหลายคำตอบ ถือว่าข้อนั้นๆ เป็นผิดไม่ได้คะแนน หากมีรอยชูดลบขีดฆ่าไว้ แต่พอเป็นหลักฐานให้ทราบว่ามีนักเรียนตกลงใจตอบคำตอบในข้อไหนได้ก็ให้ตรวจไปตามนั้น
๘. การตรวจให้ใช้กรรมการ ๒ รูปเมื่อกรรมการรูปที่ ๑ ตรวจเสร็จแล้ว ให้กรรมการรูปที่ ๒ ตรวจซ้ำ ถ้าเห็นไม่ร่วมกันให้ตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเห็นร่วมกันก็ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแล้ว ให้ลงนามกำกับไว้ทุกฉบับโดยปฏิบัติเช่นเดียวกับกรรมการรูปที่ ๑

การให้คะแนน

๑. การให้คะแนนนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑.๑ สำหรับประโยคนักธรรมทุกชั้นให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนน ของทั้ง ๔ วิชาแล้วต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบได้ ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๒ สำหรับธรรมศึกษาทุกชั้นให้ถือ ๔๐๐ คะแนน เป็นเกณฑ์วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนน ของทั้ง ๔ วิชาแล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนนถือว่าสอบได้ ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๓ นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น เมื่อตรวจดูคะแนนของแต่ละวิชาที่ได้แล้วหากมีวิชาใดวิชาหนึ่งได้คะแนนต่ำกว่า ๒๕ คะแนน แม้จะรวมครบทุกวิชาแล้วได้เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ตาม ถือว่าการสอบครั้งนี้เป็นการสอบตกด้วย

๒. ผู้สอบนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น ต้องสอบทั้ง ๔ วิชาถ้าขาดสอบวิชาใดวิชาหนึ่งสนามหลวงแผนกธรรมไม่รับพิจารณา ให้อยู่ในเกณฑ์สอบตก

๓. การตอบสับบข้อให้หักคะแนนเสีย ๒ คะแนน เช่นเดิมคือแทนที่จะได้ ๑๐ คะแนนเต็ม ก็ให้เพียง ๘ คะแนนเท่านั้น หากตอบไม่หมดข้อคงให้คะแนนไม่เต็มข้อเท่ากับการตอบ ถ้าผู้ตรวจเห็นว่าฉบับใดผิดมากไม่ได้แม้แต่คะแนนเดียว ก็ให้ลง ๐ ไว้ด้วย

๔. วิชาที่ตอบต้องได้คะแนนทุกวิชาจึงจะยอมรับรวมคะแนนให้ หากเกิดวิชาใดวิชาหนึ่งไม่ได้คะแนนแม้แต่คะแนนเดียว หรือได้ต่ำกว่า ๒๕ คะแนน ก็ห้ามรวมคะแนนปรับเป็นตก แม้รวมทุกวิชาแล้วจะได้คะแนนสูงถึงเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ก็ตาม

แนวตรวจกระทู้ธรรม
สำหรับกรรมการพิจารณาให้คะแนน

๑. แต่งได้ตามกำหนด
๒. อ่างกระทู้ได้ตามกฎ
๓. เชื่อมกระทู้ได้ดี
๔. อธิบายความสมกับกระทู้ที่ได้ตั้งไว้
๕. ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย
๖. ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกเป็นส่วนมาก
๗. สะอาดไม่เปรอะเปื้อน

ขอให้กรรมการสนามหลวงแผนกธรรมได้ปฏิบัติให้ชอบด้วย
ระเบียบเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอบทุกประการ

วิธีตรวจนี้ให้ใช้เฉพาะในการสอบธรรมสนามหลวง

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
นักธรรมชั้นตรี - โท - เอก
ของสนามหลวงแผนกธรรม
พ.ศ. ๒๕๖๒

ปัญหาวิชาเรียงความกระตุ้ธรรม นักระธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ทพี่ มิตตานี คนถติ.

ผู้ให้ ย่อมผูกไมตรีไว้ได้.

ส. ส. ๑๕/๓๑๖.

แต่งอธบายให้สมเหตุสมผล อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบด้วย
๑ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย สุภาชิตที่อ่างมานั้น
ต้องเรียงเชื่อมความ ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระตุ้ตั้ง.

ขั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด)
ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

๑. โลกเดือดร้อนวุ่นวายในปัจจุบันนี้ เพราะขาดธรรมอะไร ?
ตอบ เพราะขาดธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒ อย่าง คือ
๑. หิริ ความละอายบาป
๒. โอตตัปปะ ความกลัวบาป ฯ
๒. คนที่ทำอะไรมักพลั้งพลาด เพราะขาดธรรมอะไร ?
ตอบ เพราะขาดสติ ความระลึกรู้ได้ก่อนแต่จะทำ และขาดสัมปชัญญะ ความรู้ตัวในขณะทำ ฯ
๓. บุพพการีและกตัญญูกตเวทิต์ได้แก่บุคคลเช่นไร ?
ตอบ บุพพการี ได้แก่ บุคคลผู้ทำอุปการะก่อน
กตัญญูกตเวทิต์ ได้แก่ บุคคลผู้รู้อุปการะที่ผู้อื่นทำแก่ตน
แล้วทำตอบแทน ฯ

๔. สิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญเรียกว่าอะไร ?

โดยย่อมีอะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ๗

โดยย่อมี ๓ คือ

๑. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
๒. สีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
๓. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ๗

๔

๕. รัตนะ ๓ มีอะไรบ้าง ? รัตนะ ๓ นั้น มีคุณอย่างไร ?

ตอบ มี พระพุทธรูป ๑ พระธรรม ๑ พระสงฆ์ ๑ ๗

มีคุณอย่างนี้ คือ

๑. พระพุทธรูปเจ้ารู้ดีรู้ชอบด้วยพระองค์เองก่อนแล้ว
สอนผู้อื่นให้รู้ตาม
๒. พระธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้เกิดไปในที่ชั่ว
๓. พระสงฆ์ปฏิบัติชอบตามคำสอนของพระพุทธรูปเจ้าแล้ว
สอนผู้อื่นให้กระทำตาม ๗

๖. ผู้ที่ทำงานไม่สำเร็จผลตามที่มุ่งหมายเพราะขาดคุณธรรม
อะไรบ้าง ?

ตอบ เพราะขาดอิทธิบาท คือ คุณเครื่องให้สำเร็จความประสงค์ ๔
อย่าง คือ

๑. ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
๒. วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น
๓. จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ
๔. วิมังสา หมั่นตรិตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ๗

๗. กรรมที่เป็นบาปหนักที่สุด มีชื่อเรียกว่าอะไร ? คืออะไรบ้าง ?

ตอบ มีชื่อเรียกว่า อนันตริยกรรม ๓

คือ ๑. มาตุฆาต ฆ่ามารดา

๒. ปิตุฆาต ฆ่าบิดา

๓. อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์

๔. โลहितุปบาท ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิต
ให้ห้อขึ้นไป

๕. สังฆเภท ยังสงฆ์ให้แตกจากกัน ๓

๕

คิหิปฏิบัติ

๘. ผู้หวังประโยชน์ปัจจุบันจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะได้สมหวัง ?

ตอบ ต้องปฏิบัติตามหลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ ๔ ประการ คือ

๑. อุภูฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น ในการประกอบกิจการงาน
ในการศึกษาเล่าเรียนในการทำธุระหน้าที่ของตน

๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษาทั้งทรัพย์สินและกิจการงาน
ไม่ให้เสื่อมไป

๓. กัลยาณมิตรตตา ความมีเพื่อนเป็นคนดี ไม่คบคนชั่ว

๔. สมชีวิตา ความเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้ ๓

๙. อบายมุข คืออะไร ? ตัมน้ำเมา มีโทษอย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือ เหตุเครื่องฉิบหาย ๓

มีโทษ ๖ อย่าง คือ

๑. เสียทรัพย์สิน

๒. ก่อการทะเลาะวิวาท

๓. เกิดโรค

๔. ถูกตีเตียน

๕. ไม่รู้จักอาย

๖. ทอนกำลังปัญญา ๓

๑๐. ความสุขของผู้ครองเรือนตามหลักพระพุทธศาสนา
เกิดมาจากเหตุอะไรบ้าง ?

ตอบ เกิดจากเหตุ ๔ อย่าง คือ

๑. สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์
๒. สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์บริโภคน
๓. สุขเกิดแต่ความไม่ต้องเป็นหนี้
๔. สุขเกิดแต่ประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

๑. พระพุทธเจ้าสืบเชื้อสายมาจากชนชาติใด ? ชนชาตินั้นมาตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีปได้อย่างไร ?
 ตอบ สืบเชื้อสายมาจากชนชาติอริยกะ ๑
 ชาวอริยกะนั้นเป็นผู้เจริญด้วยความรู้และขนบธรรมเนียม มีสติปัญญามากกว่าพวกมีลักษะ เจ้าของถิ่นเดิม เมื่อข้ามภูเขาหิมาลัยมา ก็รุกไล่พวกมีลักษะ เจ้าของถิ่นเดิมให้ถอยเลื่อนลงมาทางใต้แล้วเข้าตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีปแทน ๑
๒. อะไรเป็นมูลเหตุให้เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช ?
 ตอบ พระอรรคกาจารย์แสดงตามนัยมหาปทานสูตรว่า ได้ทอดพระเนตรเห็นเทวทูตทั้ง ๔ คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ทรงสังเวชเพราะได้ทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ๓ ข้างต้น ยังความพอพระหฤทัยในการออกผนวชให้เกิดขึ้น เพราะได้ทอดพระเนตรเห็นสมณะ ๑
๓. อาฬารดาบสและอุทกดาบส มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าอย่างไร ?

ตอบ อาฬารดาบสและอุทกดาบส เป็นผู้ที่พระองค์ได้เคยอยู่อาศัยศึกษาลัทธิของท่านทั้ง ๒ ๕

๔. พระพุทธเจ้าเสด็จออกผนวช ตรัสรู้ และปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุเท่าไรบ้าง ?

ตอบ เสด็จออกผนวช เมื่อมีพระชนมายุ ๒๙ ปี
ตรัสรู้ เมื่อมีพระชนมายุ ๓๕ ปี
ปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุ ๘๐ ปี ๕

๕. พระอัญญาโกณฑัญญะได้ชื่อว่าเป็นปฐมสาวก เพราะเหตุไร ?

ตอบ เพราะได้ฟังธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ได้ดวงตาเห็นธรรมแล้วอุปสมบทในพระพุทธศาสนาเป็นองค์แรก ๕

๖. คำว่า “ที่นี้ร่วนวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำอุทานของใคร ? เพราะเหตุใดจึงอุทานเช่นนั้น ?

ตอบ ของยสกุลบุตร ๕
เพราะเห็นอาการพิกลต่าง ๆ ของหมู่ชนบริวารที่นอนหลับ ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความยินดีเหมือนเมื่อก่อน หมู่ชนบริวารเหล่านั้นปรากฏแก่ยสกุลบุตร ดุจซากศพที่ทิ้งอยู่ในป่าช้า ครั้นเห็นแล้วเกิดความสังเวชสลดใจ คิดเบื่อหน่าย จึงได้ออกอุทานเช่นนั้น ๕

๗. ครั้งพุทธกาล วัดเชตวัน ตั้งอยู่ที่เมืองอะไร ? ใครเป็นผู้สร้างถวาย ?

ตอบ เมืองสาวัตถี ๕
คฤหบดีอนาถบิณฑิกเศรษฐี เป็นผู้สร้างถวาย ๕

๘. การปลงอายุสังขารของพระพุทธองค์ ถือโดยใจความว่าอย่างไร ?
และทรงปลงอายุสังขารเมื่อใด ?

ตอบ ถือโดยใจความว่า พระองค์ทรงปรารภถึงสังขารว่า ทรงพระชรา
ล่วงกาลผ่านไป
ไม่สามารถ บำเพ็ญพุทธกิจต่อไปได้อีกแล้ว ฯ
เมื่อวันเพ็ญ เดือน ๓ ก่อนวันปรินิพพาน ๓ เดือน ฯ

ศาสนพิธี

๙. ศาสนพิธี คืออะไร ? ผู้ที่ได้เรียนรู้แล้วได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือ แบบอย่าง หรือแบบแผนต่าง ๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระศาสนา ฯ
ย่อมได้รับประโยชน์ คือ เป็นผู้ฉลาดในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยการ
บำเพ็ญกุศล การทำบุญและการถวายทาน สามารถในการจัดพิธีต่าง ๆ
ได้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ชื่อว่า เป็นผู้รักษาขนบประเพณี
อันงดงามของพระพุทธศาสนาไว้ได้ด้วย ฯ

๑๐. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กำหนดไว้กี่วัน ? มีวันอะไรบ้าง ?

ตอบ ๔ วัน ฯ
มีวันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นครธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

๑. ภิกษุรักษาพระวินัยดีแล้ว ย่อมได้อานิสงส์อย่างไร ?

ตอบ ย่อมได้อานิสงส์ คือไม่ต้องเดือดร้อนใจ ได้รับความชื่นชมขึ้นว่า
ได้ประพฤติดีงาม จะเข้าหมู่ ภิกษุผู้มีศีลก็องอาจไม่สะทกสะท้าน ฯ

๒. นิสสัยคืออะไร ? มีเท่าไร ? อะไรบ้าง ?

ตอบ คือปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต ฯ
มี ๔ อย่าง ฯ

๑. เทียวบิณฑบาต

๒. นุ่งห่มผ้าบังสุกุล

๓. อยู่โคนต้นไม้

๔. ฉันทายตองด้วยน้ำมูตรเน่า ฯ

๓. พุดอย่างไรเรียกว่า อวดอุตตริมนุสสธรรม ?

ตอบ พุดอวดคุณพิเศษอันยิ่งของมนุษย์ เช่น ฌาน วิโมกข์ สมาธิ สมาบัติ
มรรค ผล นิพพาน เรียกว่า อวดอุตตริมนุสสธรรม ฯ

๔. ปาราชิก ๔ สิกขาบทไหนที่ภิกษุใช้ให้คนอื่นทำก็ต้องอาบัติถึงที่สุด ?

ตอบ สิกขาบทที่ ๒ และสิกขาบทที่ ๓ ฯ

๕. คำว่า “ภิกษุประทุษร้ายตระกูล” ในสิกขาบทที่ ๑๓ แห่งสังฆาทิเสส หมายถึงการทำอะไร ?

ตอบ หมายถึงการที่ภิกษุประจบคฤหัสถ์ ยอมตนให้เขาใช้สอยเช่นเดิน ส่งข่าวให้เขาเป็นต้น หรือด้วยการเอาเปรียบโดยเชิงให้สิ่งเล็กน้อยด้วยหวังได้มาก ๆ

๖. จีวร ผ้านีสีทนะ อังสะ ผ้าเช็ดหน้า ยามผ้า เมื่อจะใช้สอย อย่างไรไม่ควร พินทุ อย่างไรไม่ควร ? เพราะเหตุใด ?

ตอบ จีวรและอังสะ ควรพินทุ เพราะใช้ห่ม ผ้านีสีทนะ ผ้าเช็ดหน้า และยามผ้า ไม่ต้องพินทุ เพราะไม่ได้ใช้ห่ม ๆ

๗. ไตรจีวร มีอะไรบ้าง ? ภิกษุอยู่ปราศจากไตรจีวรแม้คืนหนึ่ง ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ มี สังฆาฏิ คือผ้าคลุม อุตตราสงค์ คือผ้าห่ม และอันตราวาสก คือผ้าถุง ๆ ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ ๆ

๘. ภิกษุเข้าบ้านในเวลาวิกาล โดยไม่บอกลาภิกษุอื่นที่มีอยู่ในวัด ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่มีกิจรีบด่วน ๆ

๙. เสขยวัตร คืออะไร ? โภชนปฏิสังยุต ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

ตอบ คือ วัตรหรือธรรมเนียมที่ภิกษุจำต้องศึกษา ๆ ว่าด้วยเรื่องการรับและการฉันอาหาร ๆ

๑๐. ภูมิภาคนี้พลางพูดพลาง จะต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ พุทธทั้งที่ยังมีอาหารอยู่ในปาก ต้องอาบัติทุกกฏ พุทธไม่มีอาหารอยู่ในปาก
ไม่ต้องอาบัติ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

มธฺวา มณฺถตี พาโล ยาว ปาปํ น ปจฺจติ

ยทา จ ปจฺจติ ปาปํ อถ ทุกฺข์ นิคฺจจติ.

ตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล คนเขลายังเข้าใจว่ามีรสหวาน
แต่บาปให้ผลเมื่อใดคนเขลาย่อมประสบทุกข์เมื่อนั้น.

(พุทธ)

ช. ๕. ๒๕/๒๔.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบ
ไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย ห้ามอ่าง
สุภาชิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาชิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียง
เชื่อมความให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป.

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. บุคคลลาธิฏฐานาเทศนา เทศนามีบุคคลเป็นที่ตั้ง มีอธิบายว่าอย่างไร ?

ตอบ มีอธิบายว่า การสอนที่ยกบุคคลมาเป็นตัวอย่าง เช่น ในมหาชนกชาดก สอนเรื่องความเพียรโดยกล่าวถึงพระมหาชนกโพธิสัตว์ว่า ทรงมีความเพียรอย่างยิ่ง พยายามว่าย น้ำในท่ามกลางมหาสมุทรที่กว้างใหญ่ มองไม่เห็นฝั่งอย่างไม่ย่อท้อ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะถึงฝั่งให้ได้ และทรงถึงฝั่งได้ดังประสงค์ ฯ

๒. สังฆตธรรม คืออะไร ? มีลักษณะอย่างไร ?

ตอบ คือธรรมอันปัจฉัยปรุงแต่ง ฯ
มีลักษณะ คือ มีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น มีความแปรปรวนในท่ามกลาง และมีความดับไปในที่สุด ฯ

๓. อธิปไตยยะ ๓ มีอะไรบ้าง ? บุคคลผู้ถือความถูกต้องเป็นใหญ่
ทำด้วยอำนาจ เมตตา กรุณา เป็นต้น จัดเข้าในข้อไหน ?

ตอบ มี ๓ คือ

๑. อัตตาทิปไตยยะ ความมีตนเป็นใหญ่
๒. โลกาธิปไตยยะ ความมีโลกเป็นใหญ่
๓. ธัมมาธิปไตยยะ ความมีธรรมเป็นใหญ่ ฯ
จัดเข้าในธัมมาธิปไตยยะได้ ฯ

๔. ปาฏิหาริย์คืออะไร ? พระพุทธเจ้าทรงยกย่องปาฏิหาริย์อะไร
ว่าเป็นอัศจรรย์ยิ่งกว่า ปาฏิหาริย์อื่น ?

ตอบ คือ การกระทำที่ให้เกิดผลเป็นอัศจรรย์ ฯ

ทรงยกย่องอนุสาสนีปาฏิหาริย์ว่าเป็นอัศจรรย์ยิ่งกว่าปาฏิหาริย์อื่น ฯ

๕. ปฏิปทาของพระอริยบุคคลผู้เป็นสมณะ เรียกว่าอะไร ?
มีอะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า อริยวงศ์ ฯ มี ๔ คือ

๑. สันโดษด้วยจิวรตามมีตามเกิด
๒. สันโดษด้วยบิณฑบาตตามมีตามเกิด
๓. สันโดษด้วยเสนาสนะตามมีตามเกิด
๔. ยินดีในการเจริญกุศลและการละอกุศล ฯ

๖. กิจในอริยสัจ ๔ มีอะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๑. ปริณญา กำหนดรู้ทุกข์สัจ ๒. ปหานะ ละสมุทัยสัจ
๓. สัจฉิกรณะ ทำให้แจ้งนิโรธสัจ ๔. ภาวนา ทำมรรคสัจให้เกิด ฯ

๗. **สังวรคืออะไร ? สติสังวร สำรวมด้วยสตินั้น มีอธิบายอย่างไร ?**

ตอบ คือ การสำรวมระวังปิดกั้นอกุศล ฯ

มีอธิบายว่า สำรวมอินทรีย์มีจักขุเป็นต้น ระวังรักษามิให้อกุศลกรรม
เข้าครอบงำ เมื่อเห็นรูปเป็นต้น ทั้งมีสติไม่พินเพื่อนหลงลืม ระลึกได้
ก่อนแต่ทำ พุด คิด มิให้ผิดทางกาย วาจา ใจ มิ ปร มา ท หลง
ทำกรรมชั่ว ฯ

๘. **พระพุทธคุณ บทว่า อรหิ แปลว่าอย่างไรได้บ้าง ?**

ตอบ แปลว่า

เป็นผู้เว้นไกลจากกิเลสและบาปกรรม

เป็นผู้หักงำแห่งสังสารจักร

เป็นผู้ควรแนะนำสั่งสอนเขา

เป็นผู้ควรรับความเคารพนับถือของเขา

เป็นผู้ไม่มีข้อลับ มิได้ทำความเสียหายอันจะพึงซ่อนเพื่อมิให้
คนอื่นรู้ ฯ

๙. **คำว่า พระสงฆ์ ในบทสังฆคุณนั้น ท่านประสงค์บุคคลเช่นไร ?**

จงจำแนกมาดู

ตอบ ท่านประสงค์พระอริยบุคคล ๔ คู่ ๘ บุคคล ซึ่งล้วนแต่ท่านผู้ที่ตั้งอยู่ใน
ในมรรคผลทั้งสิ้น

คือ พระโสดาปัตติมรรค พระโสดาปัตติผล คู่ ๑

พระสกทาคามีมรรค พระสกทาคามีผล คู่ ๑

พระอนาคามีมรรค พระอนาคามีผล คู่ ๑

พระอรหัตมรรค พระอรหัตผล คู่ ๑ ฯ

๑๐. บารมี คืออะไร ? อธิษฐานบารมี คือการทำอย่างไร ?

ตอบ ปฏิบัติอันยิ่งยวด หรือคุณธรรมที่ประพฤติอย่างยิ่งยวด
ได้แก่ ความดีที่บำเพ็ญอย่างพิเศษ เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุด ๆ
คือความตั้งใจมั่นตัดสินใจเด็ดเดี่ยว วางจุดหมายแห่งการกระทำ
ของตนไว้แน่นอนและดำเนินตามนั้นอย่างแน่วแน่ ๆ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. อนุพุทธบุคคล คือใคร ? เป็นได้เฉพาะบรรพชิตหรือเฉพาะคฤหัสถ์ ?
ตอบ คือ สาวกของพระพุทธเจ้า ที่ท่านได้ตรัสรู้มรรคผลตามพระพุทธเจ้า ฯ
 เป็นได้ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ฯ
๒. พระปัญญาวัคคีย์ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ด้วยพระธรรมเทศนา
 ชื่ออะไร ? ความย่อว่าอย่างไร ?
ตอบ ชื่อ อนัตตลักขณสูตร ฯ
 ความย่อว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์
 เป็นอนัตตา ฯ
๓. ยสกุลบุตรได้ฟังธรรมจากพระศาสดาเป็นครั้งแรก ณ ที่ไหน ?
 ธรรมนั้นมีชื่อว่าอะไร ?
ตอบ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี ฯ
 อนุพุทธพิกถาและอริยสัจ ๔ ฯ

๔. พระอรหันต์ ๖๐ องค์ ที่พระพุทธเจ้าทรงส่งไปประกาศพระศาสนา ครั้งแรกมีใครบ้าง ?

ตอบ มีพระปัญจวัคคีย์ ๕ พระยสยะ ๑ สหายของพระยสยะที่ปรากฏนาม ๔ และที่ไม่ปรากฏนามอีก ๕๐ ฯ

๕. ความเป็นผู้มีบิรวารมาก เป็นผลมาจากอะไร ? พระสาวกองค์ใด ได้รับการยกย่องว่าเลิศในทางนี้ ?

ตอบ เป็นผลมาจากความรู้จักเอาใจบริษัท รู้จักสงเคราะห์ด้วยอามิสบ้าง ด้วยธรรมบ้าง ฯ

พระอรุเวลกัสสปะ ฯ

๖. ธรรมเสนาบดี และ นวกัมมาธิฐฐายี เป็นนามของพระสาวกองค์ใด ? เพราะเหตุไรจึงมีนามเช่นนั้น ?

ตอบ ธรรมเสนาบดี เป็นนามของพระสารีบุตรเถระ เพราะท่านเป็นกำลัง สำคัญยิ่งในการประกาศพระพุทธศาสนา ฯ

นวกัมมาธิฐฐายี เป็นนามของพระโมคคัลลานเถระ เพราะท่าน เป็นผู้สามารถกำกับดูแลการก่อสร้าง ฯ

๗. พระโอวาทที่พระศาสดาทรงประทานในการให้อุปสมบทแก่ พระมหากัสสปะมีกี่ข้อ ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๓ ข้อ ฯ คือ

๑. เราจักเข้าไปตั้งความละอาย และความยำเกรงอย่างแรงกล้าไว้ในภิกษุทั้งที่เป็นเถระปานกลาง และผู้ใหม่

๒. เราจักเจี่ยหูลงฟังธรรม อันประกอบด้วยกุศล และพิจารณา เนื้อความแห่งธรรมนั้น

๓. เราจักไม่ละสติที่ไปในกาย ฯ

๘. พระโมฆราช และ พระอุบาลี ได้รับการยกย่องว่าเลิศในทางไหน ?

ตอบ พระโมฆราช ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้ทรงจิวรเศร้ามอง
พระอุบาลี ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้ทรงพระวินัย ฯ

ศาสนพิธี

๙. การศึกษาให้เข้าใจในศาสนพิธี มีประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ ๑. ทำให้เข้าใจเรื่องของศาสนพิธีได้โดยถูกต้อง
๒. ทำให้เห็นเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ไร้สาระ
๓. ทำให้ปฏิบัติได้ถูกต้องไม่ผิดเพี้ยนจากขนบธรรมเนียมประเพณี ฯ

๑๐. การทำวัตรสวดมนต์ มีประโยชน์อย่างไร ? จงอธิบาย

ตอบ เป็นอุบายสงบใจ ไม่ให้คิดวุ่นวายตามอารมณ์ได้ชั่วขณะที่ทำ
เมื่อทำประจำวันละ ๒ เวลา ทั้งเช้าเย็น ครั้งละครึ่งชั่วโมง หรือ ๑
ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย ก็เท่ากับได้ใช้เวลาสงบจิตได้ วันละไม่ต่ำกว่า ๑
ใน ๒๔ ชั่วโมง ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักรธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. สิกขาบทนอกพระปาฏิโมกข์เรียกว่าอะไร ? ทรงบัญญัติไว้
เพื่อประโยชน์อะไร ?

ตอบ เรียกว่า อภิสมาจาร ฯ

ทรงบัญญัติไว้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของภิกษุ และเพื่อความงามของพระศาสนา เช่นเดียวกับตระกูลใหญ่ จำต้องมีขนบธรรมเนียมและระเบียบไว้รักษาเกียรติและความเป็นผู้ดีของตระกูล ฯ

๒. เปลื้องกายอย่างไรต้องอาบัติถุลลัจจัย ? อย่างไรต้องอาบัติทุกกฏ ?

ตอบ เปลื้องกายเป็นวัตรเอาอย่างเดียรถีย์ ต้องอาบัติถุลลัจจัย ฯ

เปลื้องกายทำกิจแก่กัน เช่น ไหว้ รับไหว้ ทำบริการให้ของรับของ และเปลื้องกายในเวลาฉัน ในเวลาตีม ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๓. บริหาร ๘ อย่างไหนจัดเป็นบริหารบริโภค อย่างไหนจัดเป็น
บริหารอุปโภค ?

ตอบ ไตรจีวร บาตร ประคตเอา รวม ๕ อย่าง จัดเป็นบริหารบริโภค ฯ

เข็ม มีดโกน และผ้ากรอกน้ำ จัดเป็นบริหารอุปโภค ฯ

๔. ฝึกหัดเช่นไรควรได้นิสัยมุตตกะ ?

ตอบ ฝึกหัดผู้ควรได้นิสัยมุตตกะ คือ

๑. เป็นผู้ที่มีศรัทธา หิริ โอตตัมปะ วัริยะ สติ
 ๒. เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล อาจารย์ ความเห็นชอบ เคยได้ยิน ได้ฟังมามาก มีปัญญา
 ๓. รู้จักอาบัติ มิใช่อาบัติ อาบัติเบา อาบัติหนัก จำพระปาฏิโมกข์ ได้แม่นยำ
- ทั้งมีพรรษาพ้น ๕ ฯ

๕. ฝึกหัดผู้เป็นอาคันตุกะ ไปสู่อาวาสอื่น ฟังประพद्यอย่างไรจึงจะถูกรธรรมเนียมตามพระวินัย ?

ตอบ ฟังประพद्यดังนี้

๑. ทำความเคารพในท่าน
๒. แสดงความเกรงใจเจ้าของถิ่น
๓. แสดงอาการสุภาพ
๔. แสดงอาการสนิทสนมกับเจ้าของถิ่น
๕. ถ้าจะอยู่ที่นั่น ควรประพद्यให้ถูกรธรรมเนียมของเจ้าของถิ่น
๖. ถูเสนาสนะแล้วอย่าดูตาย เอาใจใส่ชำระปัดกวาดให้หมดจด จัดตั้งเครื่องเสนาสนะให้เป็นระเบียบ ฯ

๖. ฝึกหัดอยู่ในกุฎิเดียวกันกับฝึกหัดผู้มีพรรษามากกว่า ควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงชื่อว่าแสดงความเคารพท่านตามพระวินัย ?

ตอบ ควรปฏิบัติตนอย่างนี้ คือ จะทำสิ่งใด ๆ ควรขออนุญาตท่านก่อน เช่น จะสอนธรรม จะอธิบายความ จะสาธยาย จะแสดงธรรม จะจุดจะดับไฟ จะเปิดจะปิดหน้าต่าง ห้ามมิให้ ทำตามอำเภอใจ ฯ

๗. ดิถีที่กำหนดให้เข้าจำพรรษาในบาสีกกล่าวไว้เท่าไร ? อะไรบ้าง ?

ตอบ กล่าวไว้ ๒ ๆ คือ

๑. ปุริมิกาวัสสุปนายิกา วันเข้าพรรษาต้น คือวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘
๒. ปัจฉิมิกาวัสสุปนายิกา วันเข้าพรรษาหลัง คือวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๙ ๆ

๘. ปวารณา คืออะไร ? มีพระพุทธานุญาตให้ทำในวันไหน ?

ตอบ คือ การบอกให้โอกาสแก่ภิกษุทั้งหลายเพื่อปรารภนาตักเตือนว่ากล่าวตนได้ ๆ

มีพระพุทธานุญาตให้ทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันเต็ม ๓ เดือนแต่วันจำพรรษา ๆ

๙. ดิรัจฉานวิชาไม่ใช่อะไร พระศาสดาจึงตรัสห้ามไว้ ไม่ให้บอก ไม่ให้เรียน ?

ตอบ เป็นความรู้ที่เขาสงสัยว่าหลงหรือหลง ไม่ใช่ความรู้จริงจัง ผู้บอกเป็นผู้หลง ผู้เรียนก็เป็นผู้หัด เพื่อจะหลงหรือเป็นผู้หลงมกมาย ฉะนั้น พระศาสดาจึงตรัสห้ามไว้ ไม่ให้บอกไม่ให้เรียน ๆ

๑๐. ยาวกาลิก กับ ยาวชีวิก ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ ยาวกาลิก คือ ของที่ใช้บริโภคเป็นอาหาร บริโภคได้ชั่วคราว คือตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงวัน ได้แก่ โภชนะ ๕ นมสด นมส้ม ของขบเคี้ยว เป็นต้น ๆ

ส่วนยาวชีวิก เป็นของที่ให้ประกอบเป็นยา บริโภคได้เสมอไป

ไม่มีจำกัดเวลา แต่เมื่อมีเหตุจึงบริโภคได้ ได้แก่ รากไม้ น้ำฝาดใบไม้ ผลไม้ ยางไม้ เกลือ เป็นต้น ๆ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันพุธ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

มูหฺโห อตถํ น ชานาติ มูหฺโห ธมฺมํ น ปสฺสตี
อนฺธตมํ ตทา โหตี ยํ โมโห สหเต นรํ.

ผู้หลงยอมไม่รู้ธรรม ผู้หลงยอมไม่รู้ธรรม ความหลงครอบงำ
คนใดเมื่อใด ความมืดมิดย่อมมีเมื่อนั้น.

(พุทธ)

ช. อิติ. ๒๕/๒๙๖. ช. มหา. ๒๙/๑๘.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบ
ไม่น้อยกว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย ห้ามอ่าง
สุภาชิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาชิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียง
เชื่อมความให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป.

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักรธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. บุคคลเช่นไรชื่อว่าติดอยู่ในโลก ? ผู้ติดอยู่ในโลกจะได้รับผลอย่างไร ?

ตอบ บุคคลผู้ไร้พิจารณา ไม่หยั่งเห็นโดยถ่องแท้ เพลิดเพลินในสิ่งอันให้โทษ ระวัง จนเกินพอดีในสิ่งอันอาจให้โทษ ติดในสิ่งอันเป็นอุปการะชื่อว่าติดอยู่ในโลก ฯ

ย่อมได้เสวยสุขบ้าง ทุกข์บ้าง อันสิ่งนั้น ๆ พึงอำนวย แม้สุขก็เป็นเพียงสามิส คือ มีเหยื่อเจือด้วยของล่อใจ เป็นเหตุแห่งความติดุดจเหยื่อคือมั่งสะอันเบ็ด เกี้ยวไว้ ฯ

๒. นิพพิทาคืออะไร ? ปฏิปทาเครื่องดำเนินให้ถึงนิพพิทานั้นอย่างไร ?

ตอบ นิพพิทา คือความหน่ายในทุกข์ ฯ

อย่างนี้คือ พิจารณาเห็นด้วยปัญญาว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ธรรมทั้งหลายทั้งปวงเป็นอนัตตา ย่อมเกิดนิพพิทาเบื่อหน่ายในทุกข์ขั้นธัมมไม่เพลิดเพลิน ไม่ยึดมั่น ไม่หมกมุ่นอยู่ในสังขารอันยั่ววนแสนหา ฯ

๓. ทุกข์ประจำสังขารกับทุกข์จร ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ ทุกข์ประจำสังขาร เป็นทุกข์ที่ต้องมีแก่คนทุกคน ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงพ้น ได้แก่ ความเกิด ความแก่ ความตาย ส่วนทุกข์จร เป็นทุกข์ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวได้แก่ โสกะ ปริเทวะ ทุกขะ โทมนัส อุกายาส ประจวบด้วยคนหรือสิ่งอันไม่เป็นที่รัก พลัดพรากจากคนหรือสิ่งอันเป็นที่รัก ประารถนาสิ่งใดไม่ได้สมหวัง ฯ

๔. คำว่า วัฏฏูปัจเจโท ธรรมอันเข้าไปตัดซึ่งวัฏฏะ วัฏฏะนั้นหมายถึงอะไร ? และตัดขาดได้อย่างไร ?

ตอบ หมายถึง ความเวียนเกิดด้วยอำนาจ กิเลส กรรม วิบาก ฯ ตัดขาดได้โดยการละกิเลสอันเป็นเบื้องต้นเสีย ฯ

๕. วิมุตติ ๕ อย่างไหนเป็นโลกิยะ อย่างไหนเป็นโลกุตตระ ?

ตอบ ตทั้งควิมุตติ วิกัมภณวิมุตติ เป็นโลกิยะ สมุจเฉทวิมุตติ ปฏิปัสสัทธิวิมุตติ นิสสรณวิมุตติ เป็นโลกุตตระ ฯ

๖. ธรรมอะไรพระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นยอดแห่งสังฆตธรรม ? เพราะเหตุไร ?

ตอบ อัญ्ञังคิกมรรคเป็นยอดแห่งสังฆตธรรม ฯ เพราะองค์ ๘ แต่ละองค์ ๆ ของอัญ्ञังคิกมรรค ล้วนแต่เป็นธรรมที่ดี ยิ่งรวมกันเข้า ทั้ง ๘ องค์ ย่อมเป็นธรรมดียิ่งนัก และเป็นทางเดียว นำไปถึงความดับทุกข์หรือถึง ความหมดจดแห่งทัสสนะ ฯ

๗. พระพุทธพจน์ว่า ผู้เพ่งความสงบพึงละอามิสในโลกเสีย
คำว่าอามิสในโลก หมายถึงอะไร ? และละอามิสเหล่านั้นนี้ได้
ด้วยวิธีใด ?

ตอบ หมายถึงกามคุณ ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ
อันน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ฯ
ละได้ด้วยในการทำใจมิให้ติดในสิ่งเหล่านั้น ฯ

๘. เจริญมรณัสสติอย่างไรจึงจะบรรเทาความเมาในชีวิต
ไม่ติดในโลกธรรม ?

ตอบ เจริญพร้อมด้วยองค์ ๓ คือ
๑. สติ ระลึกรถึงความตาย
๒. ญาณ รู้ว่าความตายจักมีแก่ตน
๓. เกิดสังเวชสลดใจ ฯ

๙. จงแสดงวิธีเจริญมูทิตา พร้อมทั้งอานิสงส์แห่งการเจริญ
พอเป็นตัวอย่าง ?

ตอบ วิธีเจริญมูทิตานั้นดังนี้ เมื่อได้เห็นหรือได้ยินมนุษย์หรือสัตว์ เป็นอยู่
สุขสบาย เจริญรุ่งเรืองด้วยสุขสมบัติ พึงทำจิตใจให้ชื่นชมยินดี
แล้วแผ่มูทิตาจิตไปว่า สัตว์ผู้นี้หนอบริบูรณ์ยิ่งนัก มีสุขสมบัติมาก
จงเจริญยงยิ้นด้วยสุขสมบัตียิ่ง ๆ เกิด เมื่อเจริญอยู่เนื่อง ๆ ย่อมได้
รับผลดีคือ จะละความริษยาในสมบัติของผู้อื่นได้ ฯ

๑๐. อารมณ์ของสติปัญญา มีอะไรบ้าง ? ผู้เจริญสติปัญญาพึงมีคุณสมบัติอะไรบ้าง ?

ตอบ มี กาย เวทนา จิต ธรรม ฯ

- พึงมี
๑. อาตาปี มีความเพียรเผากิเลส
 ๒. สัมปชาโน มีสัมปชัญญะ
 ๓. สติมา มีสติ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธธานุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. พระพุทธองค์ทรงยืนยันพระองค์เองว่า เป็นสัมมาสัมพุทธะ เพราะทรงอาศัยเหตุอะไร ?

ตอบ เพราะทรงอาศัยเหตุที่ตรัสรู้ร้อยสี่จ ๔ อันมีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่าง แจ่มแจ้ง ครบถ้วนทุกประการ จึงทรงปฏิญาณพระองค์ว่า เป็นสัมมาสัมพุทธะ ฯ

๒. ข้ออุปมาว่า “ไม้แห้งที่วางไว้บนบก ไกลน้ำ สามารถสีให้เกิดไฟได้” เกิดขึ้นแก่ใคร ? โดยนำไปเปรียบกับอะไร ?

ตอบ แก่พระมหาบุรุษ คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฯ โดยทรงนำไปเปรียบกับสมณพราหมณ์ทั้งหลายว่า สมณพราหมณ์ บางพวกมีกายหลีกออกจากกาม ใจก็ละความรักใคร่ในกาม สงบดีแล้ว หากพากเพียร พยายามอย่างถูกต้องย่อมสามารถ ตรัสรู้ธรรมได้ ฯ

๓. พระพุทธองค์ทรงอธิษฐานจาตุรงคมหาปธาน มีใจความว่าอย่างไร ? และได้รับผลอย่างไร ?

ตอบ มีใจความว่า หากยังไม่บรรลुพระสัมมาสัมโพธิญาณแล้วจักไม่ลุกขึ้นแม้เนื้อและเลือดจะแห้งเหือดไป เหลือแต่หนัง เอ็น และกระดูกก็ตามที ๆ
ได้รับผลคือ บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณสมดังพระหฤทัย ๆ

๔. อนัตตลักขณสูตร และ อาทิตตปริยายสูตร มีใจความโดยย่อว่าอย่างไร ?

ตอบ อนัตตลักขณสูตรมีใจความโดยย่อว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ซึ่งรวมเรียกว่าขันธ ๕ นี้ เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตน ๆ
อาทิตตปริยายสูตรมีใจความโดยย่อว่า आयตนะภายใน आयตนะภายนอก วิญญาณ สัมผัส และเวทนาที่เกิดแต่สัมผัส เป็นของร้อน ร้อนเพราะไฟคือ ราคะ โทสะ โมหะ และร้อนเพราะความเกิด ความแก่ ความตาย ความโศก รำไรรำพัน เจ็บกาย เสียใจ คับใจ ๆ

๕. พระพุทธองค์ทรงประดิษฐานพระพุทธศาสนาที่ไหนเป็นแห่งแรก ? ทรงเห็นประโยชน์อะไรจึงทรงประดิษฐาน ณ ที่นั้น ?

ตอบ ที่กรุงราชคฤห์ ๆ
เพราะทรงเห็นว่าเมืองนี้เป็นเมืองที่บริบูรณ์มั่งคั่ง และมีศาสนาเจ้าลัทธิมาก ถ้าได้โปรดคนเหล่านี้ให้เกิดความเลื่อมใสได้แล้ว การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ก็สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะศาสนาเจ้าลัทธิต่าง ๆ นั้น ล้วนมีคนนับถือมาก ด้วยเหตุนี้จึงทรงเลือกเมืองนี้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธศาสนาเป็นแห่งแรก ๆ

๖. พระมหากัสสปเถระประพตฺติตฺถุดงควัตรเพราะเห็นอำนาจประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ เพราะเห็นอำนาจประโยชน์ ๒ อย่างคือ

๑. การอยู่เป็นสุขในบัดนี้ของตน
๒. เพื่ออนุเคราะห์ประชุมชนในภายหลัง จะได้ถือเป็นแบบอย่างแห่งการปฏิบัติตามปฏิบัติทาของท่าน ฯ

๗. พระพุทธพจน์ว่า “ภทฺเทกรตฺโต” ผู้มีราตรีเดียวอันเจริญ หมายถึง การปฏิบัติอย่างไร ? พระสาวกรูปใดสามารถอธิบายพระพุทธพจน์นี้ได้ถูกต้องตามพุทธประสงค์ ?

ตอบ หมายถึง เป็นผู้มีความเพียร ไม่เกียจคร้านทั้งกลางวันและกลางคืน อยู่ด้วยความไม่ประมาท ฯ
พระมหากัจจายนะ ฯ

๘. “ท่านประพตฺติพรมจรรยเพื่ออะไร” ใครเป็นผู้ถาม ใครเป็นผู้ตอบ ? และตอบว่าอย่างไร ?

ตอบ พระสารีบุตรเป็นผู้ถาม พระปุณณมันตานีบุตรเป็นผู้ตอบ ฯ
ตอบว่า เราประพตฺติพรมจรรยเพื่อความดับไม่มีเชื้อ ฯ

๙. พระสาวกสาวิกาต่อไปนี้ ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศในทางใด ?

๑. พระมหาโมคคัลลานะ ๒. พระมหากัสสปะ
 ๓. พระอุบาลี ๔. พระนางมหาปชาบดีโคตมี
 ๕. พระนางเขมา

ตอบ ๑. พระมหาโมคคัลลานะ เป็นผู้เลิศในทางมีฤทธิ์
 ๒. พระมหากัสสปะ เป็นผู้เลิศในทางถืออุตงค์
 ๓. พระอุบาลี เป็นผู้เลิศในทางทรงพระวินัย
 ๔. พระนางมหาปชาบดีโคตมี เป็นผู้เลิศในทางผู้รัตตัญญู
 ๕. พระนางเขมา เป็นผู้เลิศในทางปัญญา ฯ

๑๐. ญaparหบุคคล ได้แก่บุคคลเช่นไร ? มีใครบ้าง ?

ตอบ ได้แก่ บุคคลผู้ควรแก่การบรรจุอัฐิธาตุไว้ในสถูปเพื่อสักการบูชา ฯ
 มี ๑. พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ๒. พระปัจเจกพุทธเจ้า
 ๓. พระอรหันตสาวก
 ๔. พระเจ้าจักรพรรดิราชา ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักรธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันเสาร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. สังฆกรรมมีอะไรบ้าง ? สังฆกรรมอะไรที่สงฆ์จตุรวรรคทำไม่ได้ ?

ตอบ มี ๑. อปโลกนกรรม ๒. ญัตติกรรม
๓. ญัตติหุติยกรรม ๔. ญัตติจตุตถกรรม ฯ

ปวารณา ให้ผ้ากฐิน อุปสมบท และอัพภาน สงฆ์จตุรวรรคทำไม่ได้ ฯ

๒. สังฆกรรมยอมวิบัติเพราะเหตุอะไรบ้าง ? ภิกษุ ๓ รูป ประชุมกัน
ในสีมาสดปาฏิโมกข์ชื่อว่าวิบัติเพราะเหตุไหน ?

ตอบ สังฆกรรมยอมวิบัติ (คือใช้ไม่ได้ แม้ทำแล้วก็ไม่เป็นอันทำ) เพราะ
เหตุ ๔ อย่าง คือ เพราะวัตถุบ้าง เพราะสีมาบ้าง เพราะปริสะเกบ้าง
เพราะกรรมวาจาบ้าง ฯ
ชื่อว่าวิบัติเพราะปริสะเก ฯ

๓. สีมาคืออะไร ? มีความสำคัญอย่างไร ?

ตอบ คือ เขตประชุมของสงฆ์ผู้ทำสังฆกรรม ฯ
มีความสำคัญ เพื่อจะกำหนดรู้เขตประชุมแห่งสงฆ์ที่ประชุมกัน
ทำสังฆกรรมมีการให้อุปสมบทแก่กุลบุตร เป็นต้น ที่พระศาสดาทรง
อนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียง กันทำ ฯ

๔. เจ้าอธิการตามพระวินัยหมายถึงใคร ? สงฆ์พึงสวดสมมติ
เจ้าอธิการด้วยกรรมวาจาประเภทใด ?

ตอบ หมายถึง ภิกษุผู้ได้รับสมมติจากสงฆ์ให้เป็นเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์นั้น ๆ ๗
พึงสวดสมมติด้วยญัตติทุติยกรรม ๗

๕. การอุปโลกน์ และ การสวดกรรมวาจาให้ผ้ากฐิน จัดเป็นสังฆกรรม
ประเภทใด ? อย่างไหนต้องทำในสีมา อย่างไหนทำนอกสีมาก็ได้ ?

ตอบ การอุปโลกน์เพื่อให้ผ้ากฐิน จัดเป็นอุปโลกนกรรม
การสวดเพื่อให้ผ้ากฐิน จัดเป็นญัตติทุติยกรรม ๗
การอุปโลกน์เพื่อให้ผ้ากฐิน ทำในสีมาหรือนอกสีมาก็ได้
การสวดกรรมวาจาให้ผ้ากฐินต้องทำในสีมาเท่านั้น ๗

๖. ในอุปสมบทกรรม อภัพบุคคล หมายถึงใคร ? จำแนกโดยประเภท
มีเท่าไร ? อะไรบ้าง ?

ตอบ หมายถึงบุคคลที่ทรงห้ามไม่ให้อุปสมบท ๗
มี ๓ ประเภท ๗ คือ
๑. เพศบกพร่อง
๒. คนทำผิดต่อพระศาสนา
๓. ประพฤติผิดต่อกำเนิดของเขาเอง ๗

๗. ภิกษุผู้ก่อวิวาหาธิกรณ์ อย่างไรชื่อว่าปรารธนาดี
อย่างไรชื่อว่าปรารธนาเลว ?

ตอบ ผู้ก่อวิวาหาธิกรณ์เพราะเห็นแก่พระธรรมวินัย ปราศจากโลภะ โทสะ
โมหะ ชื่อว่าทำด้วยปรารธนาดี
ผู้ก่อวิวาหาธิกรณ์ด้วยทิฏฐิมานะ แม้รู้ว่าผิดก็ขึ้นทำ ประกอบด้วย
โลภะ โทสะ โมหะ ชื่อว่าทำด้วยปรารธนาเลว ๗

๘. ฐานวิธี แปลว่าอะไร ? ประกอบด้วยอะไรบ้าง ?

ตอบ แปลว่าระเบียบเป็นเครื่องออกจากอาบัติ ฯ

ประกอบด้วยปริวาส มานัต ปฏิกัสนา และอัพภาน ฯ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์

๙. เจ้าอาวาส หมายถึงใคร ? ภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดที่ไม่ใช่พระอารามหลวง ต้องมีคุณสมบัติโดยเฉพาะอะไรบ้าง ?

ตอบ หมายถึง พระภิกษุผู้ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายเถรสมาคมให้เป็นพระสังฆาธิการปกครองวัดใดวัดหนึ่ง ฯ คือ

๑. มีพรรษาพ้น ๕

๒. เป็นผู้ทรงเกียรติคุณ เป็นที่เคารพนับถือของคฤหัสถ์และบรรพชิตในถิ่นนั้น ฯ

๑๐. ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ และที่ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่สถานที่เช่นไร ?

ตอบ ที่วัด ได้แก่ที่ตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น

ที่ธรณีสงฆ์ ได้แก่ที่ตั้งเป็นสมบัติของวัดนอกจากที่ตั้งวัด

ที่ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่ที่ตั้งเป็นทรัพย์สินของพระศาสนา

ซึ่งมิใช่ของวัดใดวัดหนึ่ง ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง